

Planinarska organizacija

Sufinancirano sredstvima
Europske unije kroz
program Erasmus+

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

HRVATSKI PLANINARSKI SAVEZ

Što je planinarstvo?

Kretanje u planinama

Planinarenje = kretanje

snagom vlastitih nogu po
planinama radi osobnog užitka

Postoje i druge vještine
kretanja po planinama:

- pješačenje
- penjanje
- planinsko skijanje

Planinar = osoba koja se kreće
po planinama snagom vlastitih
nogu radi osobnog užitka

Planinarstvo

- **organizirana djelatnost** ljudi koji se kreću po planinama radi osobnog užitka

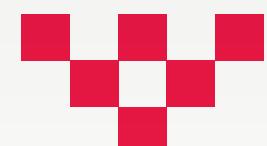
Je li planinarstvo sport?

■ Je li planinarstvo sport?

Odgovor na pitanje je li planinarstvo sport **ovisi** o tome što se podrazumijeva pod pojmom sport

- **Definicija:** Sport je oblik kulture zasnovan na tjelesnoj aktivnosti kojoj je cilj pospješiti zdravlje – obuhvaća planinarstvo
- Međunarodna klasifikacija sporta **SportAccord** – obuhvaća planinarstvo
- Pravni okvir za planinarsko djelovanje u našoj zemlji: **Zakon o sportu** – sve planinarske udruge registriraju se kao sportske udruge
- U organizacijskom smislu **planinarstvo je sport**

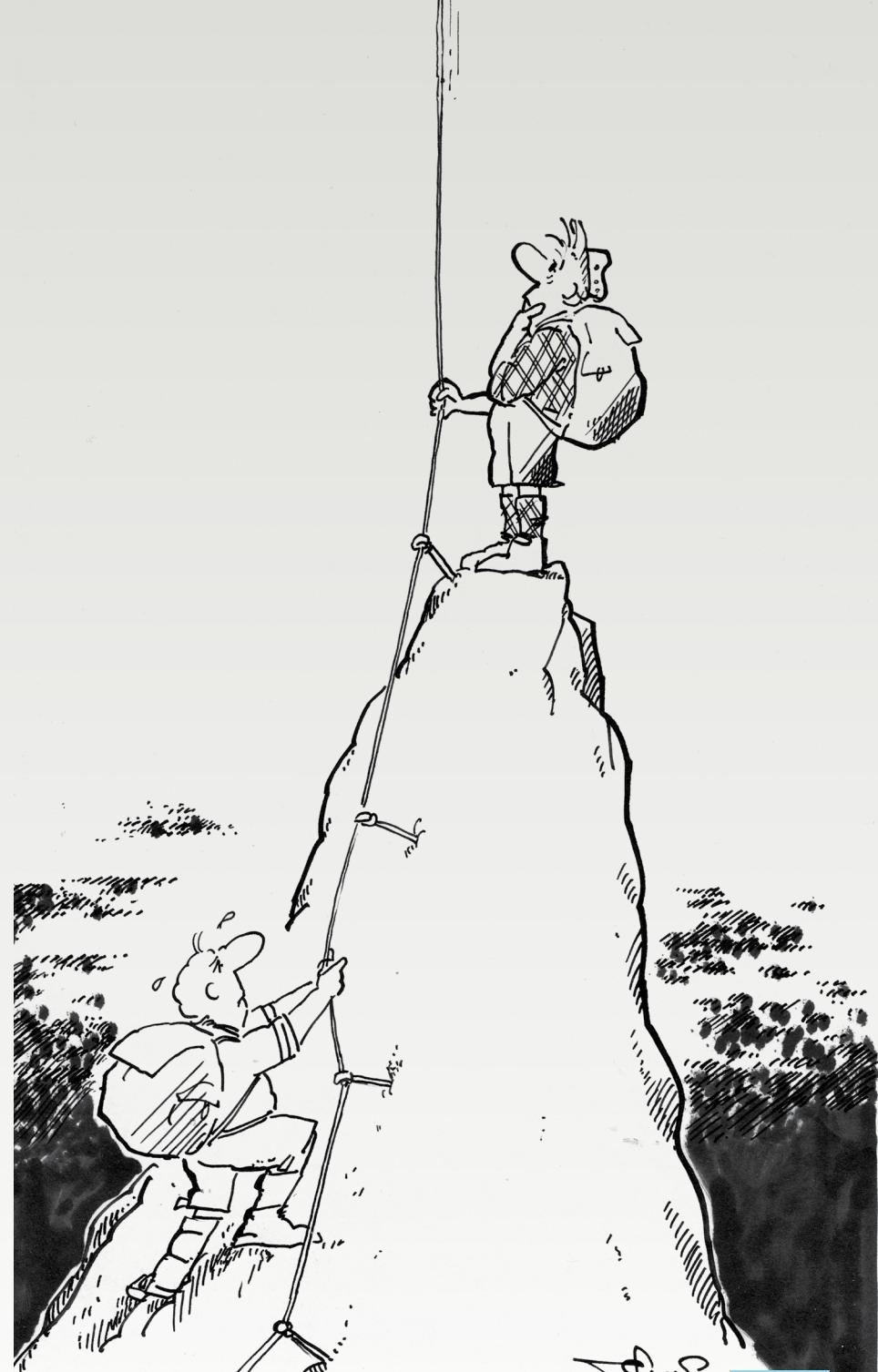

Planinarstvo je sport

- **Nije natjecateljski, nego rekreativni** – nadmetanje i dokazivanje snage i spretnosti suprotno je zdravom poimanju planinarstva

~~brže, više, jače~~

- **Sportska obilježja:** ima učinak na zdravlje, traži tjelesnu spremnost, izdržljivost, samodisciplinu, timski rad, ovladavanje posebnim vještinama...

■ Je li planinarstvo oblik kulture?

■ Je li planinarstvo oblik kulture?

Sport u širem smislu, pa tako i **planinarstvo – jest oblik kulture = tjelesna i zdravstvena (fizička) kultura.**

Kulturna komponenta

u planinarstvu je posebno izražena!

Planinari:

- istražuju i otkrivaju zanimljivosti planinskih područja
- prenose iskustva putem predavanja, izložbi, knjiga, stručnih članaka u novinama i časopisima.
- stoljetnim istraživanjem planinske prirode dali su zapažen doprinos kulturi i znanosti (botanika, geografija itd.)

■ Je li planinarstvo oblik turizma?

■ Je li planinarstvo oblik turizma?

Turizmom se smatra svako putovanje kojemu nije cilj obavljanje neke gospodarske djelatnosti

Planinarstvo:

- obuhvaća putovanja bez materijalnog cilja
- mnoga planinarska putovanja imaju turistička obilježja

Planinarstvo **uvjetno možemo smatrati oblikom turizma**

Planinarstvo i turizam

Razlike planinarstva i klasičnih oblika turizma

- planinari se u planinama **ne osjećaju se kao turisti** jer se kreću izvan uobičajenih turističkih ruta
- planinarenje **iziskuje znanje i vještina**, a s vremenom i iskustvom donosi **potrebu za novom edukacijom**

Zašto planinarimo?

Zašto planinarimo?

Glavni motiv:

- **užitak**

Koristi od bavljenja planinarstvom:

- zdravstvene koristi
- socijalne koristi
- nema materijalne koristi

Planinarstvo u svijetu

Planinarstvo u svijetu

- Planinarske udruge – postoje u svim dijelovima svijeta, najviše u visoko razvijenim zemljama i zemljama s atraktivnim planinama
- Najveći broj članova – velike alpske zemlje:
Švicarska, Austrija, Njemačka, Italija, Francuska (3 milijuna)

■ Međunarodna planinarska asocijacija

Union Internationale des associations
d'alpinisme – **UIAA**

- sjedište: Bern, Švicarska
- članica Međunarodnog olimpijskog odbora (IOC)
- bavi se standardizacijom opreme, stručnih tehnika i edukacije

UIAA

■ Neke međunarodne asocijacije

Stručne asocijacije

- **IFSC** – za sportsko penjanje
- **ISMF** – za planinsko skijanje
- **ICAR** – asocijacija gorskih službi spašavanja

Europske i regionalne asocijacije

- **EUMA** – Europski planinarski savez
- **ERA** – Europski pješački savez
- **BMU** – Balkanska planinarska unija

Planinarstvo u Hrvatskoj

Planinarstvo u Hrvatskoj

- sportska djelatnost organizirana putem **planinarskih udruga**
- planinarske udruge = dragovoljne organizacije planinara, ljubitelja planina i planinske prirode te prirodnih i povijesnih znamenitosti u planinama

Planinarske udruge

- **Osnovne planinarske udruge** – planinarska društva i klubovi, sportsko-penjački klubovi, speleološki klubovi i sl.
U nekim udrugama članstvo djeluje u sekcijama i odsjecima.

- **Županijski i gradski planinarski savezi** – zadaća im je usklađivanje rada u području zajedničkog djelovanja

- **Stanice planinarskih vodiča** – zadaća im je usklađivanje djelovanja planinarskih vodiča
- **Hrvatska gorska služba spašavanja (HGSS)** – zadaća joj je pružanje pomoći unesrećenima na nepristupačnim terenima
- **Pridružene članice**

Članstvo planinarske udruge

Članom planinarske udruge postaje se dobrovoljnim pristupom i uplatom godišnje članarine u planinarskom društvu ili klubu udruženom u HPS

- **Članarina vrijedi za tekuću godinu** – od 1. siječnja do 31. prosinca
- U Hrvatskoj danas djeluje više od **37.000** planinara i penjača u više od **300** osnovnih planinarskih udruga

Članska iskaznica

- članstvo u planinarskoj udruzi dokazuje se **članskom iskaznicom HPS-a** s članskom markicom za tekuću godinu
- svaka udruga vodi popis svojih članova i naručuje članske iskaznice i markice prema svojim potrebama
- prema Pravilniku o članskoj iskaznici i članskim markicama HPS-a

Kategorije članstva

- **djeca i mladež** do završetka redovnog školovanja – zelene članske markice
- **umirovljenici** – crvene članske markice
- **ostali članovi** (tzv. seniori) – plave članske markice
- **sportski penjači** – žute članske markice

Članarina

Sastoje se od:

- osnovne cijene koja je prihod HPS-a: **20 kn mladi i umirovljenici – 35 kn seniori – 70 kn sportski penjači**
- cijene koju određuje i za svoju djelatnost koristi osnovna planinarska udruga

Članska prava

Član planinarske udruge ima pravo:

- sudjelovati u radu planinarske udruge
- koristiti člansko osiguranje
- koristiti popuste:
  - **50%** na cijenu noćenja u planinarskim domovima, kućama i skloništima u Hrvatskoj
  - **30%** na cijenu noćenja u planinarskim objektima u Sloveniji – kao i članovi PZS-a
  - u trgovinama planinarske opreme koje imaju sporazume s HPS-om
- birati i biti biran u tijela svoje osnovne planinarske udruge
- koristiti članske povlastice u svojoj udruzi

Članske dužnosti

Član planinarske udruge dužan je:

- ponašati se u skladu s načelima planinarske etike
- čuvati čast i ugled planinarske udruge
- podmirivati članarinu u svojoj osnovnoj planinarskoj udruzi
- predočiti člansku iskaznicu na zahtjev
- izvršavati dužnosti koje utvrde tijela osnovne planinarske udruge

Osiguranja

Uključeno u članarinu HPS-a:

- **člansko osiguranje** – za slučajeve trajnog invaliditeta i smrti pri planinarenju - hodanju, u Hrvatskoj ili inozemstvu
- **člansko osiguranje** za slobodno penjanje

Druga osiguranja zanimljiva planinarima

ugovaraju se izravno s osiguravateljem, npr.:

- putno zdravstveno osiguranje
- osiguranje od nesretnog slučaja
- osiguranje od troškova spašavanja
- osiguranje od otkazivanja putovanja

Hrvatski planinarski savez

Krovna nacionalna planinarska udruga:

- jedini nacionalni sportski savez za planinarske djelatnosti u Hrvatskoj
- skrbi o planinarskim kućama i putovima u hrvatskim planinama
- izdaje časopis »Hrvatski planinar« i stručnu planinarsku literaturu
- organizira stručne škole i tečaje
- usklađuje i unaprjeđuje rad planinara, alpinista, penjača, speleologa, vodiča, markacista, čuvara planinske prirode

Znak HPS-a

- stilizirani obris planine **Klek**
- sa znakom cvijeta **runolista**, uokviren vrpcom vezanom ispod cvijeta
- gornji dio vrpce s natpisom »Hrvatski planinarski savez« je crvene boje, a donji dio vrpce plave boje – u njemu su upisana slova **HPD** i **1874. godina**

Sjedište HPS-a

- Kozarčeva 22
Zagreb

Web HPS-a

Na webu **www.hps.hr** dostupne su:

- informacije korisne za planiranje izleta i tura
- planinarske novosti
- statut, službeni akti i obrasci
- interaktivna planinarska karta Hrvatske
- bibliografija i digitalna knjižnica Hrvatskog planinara

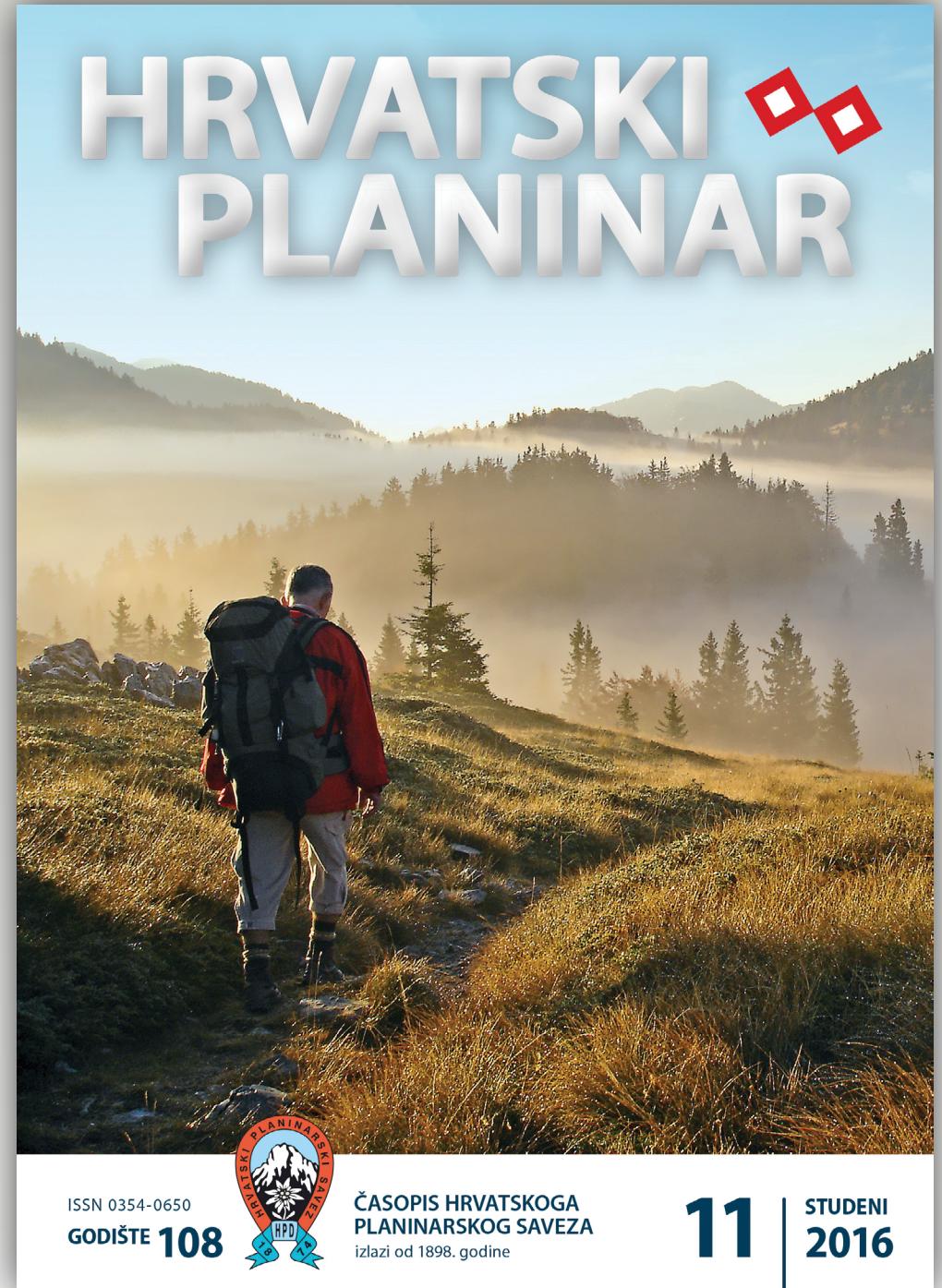
The screenshot shows the official website of the Croatian Mountaineering Association (HPS). The header features the logo of the Croatian Mountaineering Association (HPS), the name "HRVATSKI PLANINARSKI SAVEZ" in large blue letters, and "CROATIAN MOUNTAINEERING ASSOCIATION - KROATISCHER BERGSTEIGERVERBAND" in smaller text. Below the header, there is contact information: "Kozarčeva 22, 10000 Zagreb, Hrvatska/Croatia | e-mail: hps@hps.hr | tel: 01/4823-624, tel/fax: 01/4824-142". A "ČLAN / MEMBER OF:" section includes logos for the International Mountaineering Federation (UIAA) and the International Federation of Mountain Running (ISMF). The left sidebar contains links to "Naslovnica", "HPS", "Info", "Planinarstvo", "Djelatnosti / Komisije", "Novosti", "Hrvatski planinar", "Projekt Penjanje za sve", "Europski pješački putovi", "Hiking in Croatia", "Web-trgovina", "Planinarski forum", and "Web hps.hr". The main content area has a heading "Najnovije vijesti" with a list of recent news items. The first item is "Slovenski planinari na E12" dated 28.01.2020, featuring a photo of a group of climbers and text about their achievement. The second item is "22. Vincekova pohod" dated 21.01.2020, featuring a photo of a group and text about the event. At the bottom, there is a banner for "IGLU SPORT" with the slogan "sve za planinarenje". On the right side, there is a "Google Search" bar, a "facebook" link, and a "Knjižnica HPS-a" (Library) link.

Hrvatski planinar

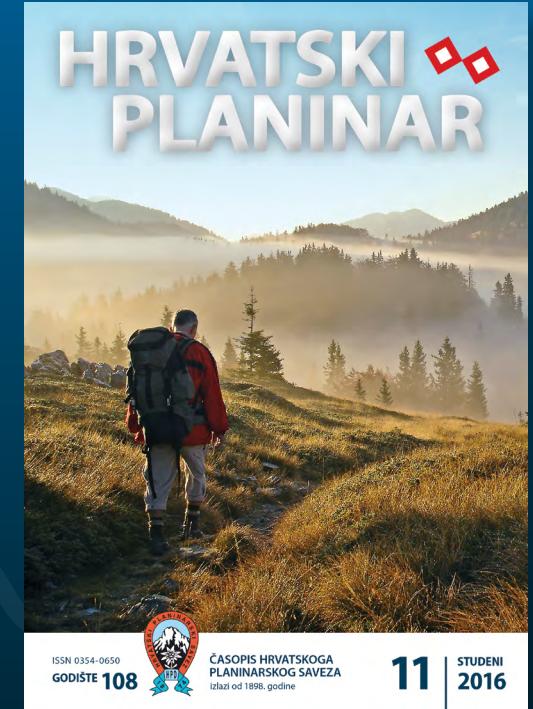
časopis HPS-a

- donosi obavijesti o radu planinarskih udruga te o stanju planinarskih putova i kuća u hrvatskim i stranim planinama
- donosi zapažanja, dojmove i iskustva planinara
- izlazi kao mjesecnik
- distribuira se putem pretplate

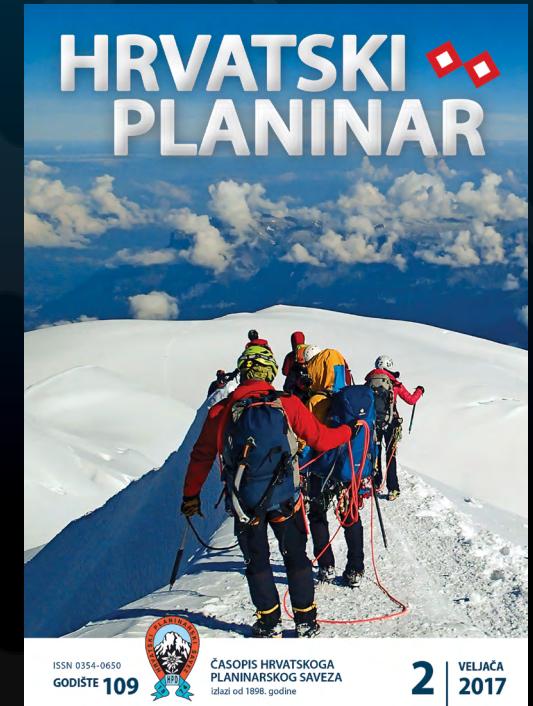
Pretplatite se!

- 11 brojeva, ukupno 560 stranica
- Godišnja pretplata: 150 kn – hps@hps.hr

ISSN 0354-0650
GODIŠTE 108
 ČASOPIS HRVATSKOGA PLANINARSKOG SAVEZA
izlazi od 1898. godine

11 | STUDENI
2016

ISSN 0354-0650
GODIŠTE 109
 ČASOPIS HRVATSKOGA PLANINARSKOG SAVEZA
izlazi od 1898. godine

2 | VELIČA
2017

HRVATSKI PLANINARSKI SAVEZ

Ustroj HPS-a

- **Skupština** – jednom godišnje – čini ju po jedan predstavnik svake udruge članice HPS-a (osim pridruženih članica)
- **Izvršni odbor** – radno-operativno tijelo, 11 članova
- **Nadzorni odbor** – nadzire rad tijela i dužnosnika, 5 članova
- **Sud časti** odlučuje u stegovnim postupcima, 3 člana

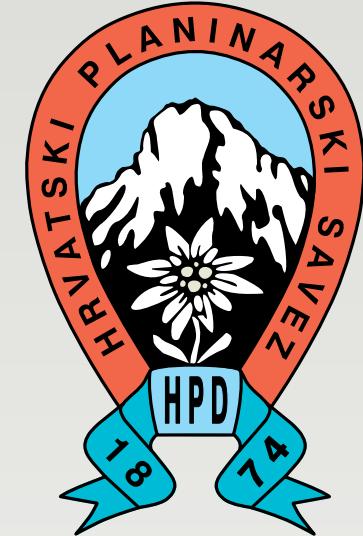
Mandat tijela i dužnosnika: 4 godine

Komisije HPS-a

Ukupno: **13 djelatnosti – 13 komisija**

- vodiči
- sportsko penjanje
- alpinizam
- speleologija
- planinsko skijanje
- planinarski putovi
- planinarski objekti
- školovanje
- promidžba i izdavačka djelatnost
- zaštita prirode
- priznanja
- povijest planinarstva
- statutarna, kadrovska i normativna djelatnost

Akti HPS-a

- Temeljni planinarski akt:
statut HPS-a – sadrži sva najvažnija organizacijska pravila o planinarstvu u Hrvatskoj
- Na snazi su i razni pravilnici, poslovni programi i odluke – temelj za organizirano djelovanje u planinarskoj udruzi

STATUT HRVATSKOG PLANINARSKOG SAVEZA

Pročišćeni tekst Statuta donesenog na XXVI. i XXVIII. Skupštini HPS-a, 13. 6. 2015. i 22. 4. 2017.

1. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

(1) Ovim Statutom utvrđuju se odredbe o nazivu, sjedištu, o zastupanju, izgledu pečata, o ciljevima i područjima djelovanja Hrvatskog planinarskog saveza (u dalnjem tekstu: Savez) sukladno ciljevima, djelatnostima kojima se osiguravaju ciljevi te gospodarskim djelatnostima sukladno zakonu; o načinu osiguranja javnosti rada, članstvu u Savezu, pravima, obvezama, odgovornostima, tijelima Saveza, djelokrugu i načinu rada, a u svrhu ostvarivanja potreba i interesa sportova planinarstvo, sportsko penjanje i planinsko skijanje, kao i način predstavljanja navedenih sportova i Republike Hrvatske u pripadajućim međunarodnim sportskim udruženjima, prestanku postojanja Saveza, o imovini i načinu stjecanja i raspolažanju imovinom, o postupku s imovinom u slučaju prestanka postojanja Saveza te drugim pitanjima od značaja za Savez.

(2) Savez je jedini nacionalni sportski savez koji prema Nomenklaturi sportova i sportskih grana potiče i promiče sportove: Planinarstvo (sportske grane: planinarenje, alpinizam i ledno penjanje), Sportsko penjanje i Planinsko skijanje u Republici Hrvatskoj.

Članak 2.

Izrazi koji se koriste u ovom Statutu u muškom rodu, a imaju rodno značenje, obuhvaćaju na jednak način muški i ženski rod.

Članak 3.

(1) Naziv Saveza je Hrvatski planinarski savez.

(2) Skraćeni naziv Saveza je: HPS.

(3) Osim naziva na hrvatskom jeziku, Savez će u međunarodnim odnosima koristiti i naziv na engleskom jeziku: Croatian Mountaineering Association.

Članak 4.

(1) Savez djeluje na teritoriju Republike Hrvatske.

(2) Sjedište Saveza je u Zagrebu.

(3) Odluku o adresi sjedišta donosi Izvršni odbor Saveza.

Članak 5.

(1) Savez ima svojstvo pravne osobe i upisuje se u Registrar udruga Republike Hrvatske, Registrar sportskih djelatnosti pri nadležnom tijelu državne uprave i Registrar neprofitnih organizacija pri Ministarstvu finansija Republike Hrvatske.

(2) Savez je neprofitna pravna osoba.

Članak 6.

(1) Savez je samostalan u ostvarivanju svojih ciljeva utvrđenih ovim Statutom, a za svoje obveze odgovara cijelom imovinom u skladu sa zakonom.

(2) Savez se ustrojava i djeluje sukladno odredbama Zakona o udružama i Zakona o sportu.

Članak 7.

(1) Savez predstavljaju i zastupaju predsjednik, dopredsjednik, predsjednik Izvršnog odbora i glavni tajnik Saveza.

(2) Odredene poslove zastupanja predsjednik, odnosno glavni tajnik, mogu prenijeti na druge osobe, na temelju pisane punomoći, kojom se određuju ovlasti i opseg zastupanja.

Članak 8.

(1) Radi ostvarivanja svojih ciljeva i programskih djelatnosti, Savez može suradivati s ministarstvima Vlade, tijelima državne uprave, znanstvenim institucijama, trgovачkim društvima, školama, sportskim udruženjima i drugim ustanovama.

(2) Savez svoju djelatnost ostvaruje suradujući i s drugim udružama, a posebno s onima koji svoju djelatnost vriju kroz zaštitu planinske prirode.

Članak 9.

(1) Savez je punopravni član Hrvatskog olimpijskog odbora, s čijim Statutom je uskladen i ovaj Statut.

Pravilnici (24)

13 pravilnika komisija

+ pravilnici:

- o radu Suda časti
- o općoj planinarskoj školi
- o maloj planinarskoj školi
- o članskoj iskaznici i članskim markicama
- o organizaciji i vođenju planinarskih izleta, tura i pohoda
- o upravljanju i poslovanju planinarskim objektima
- o uvjetima i organizaciji alpinističkih ekspedicija
- o natjecanjima u sportskom penjanju
- reprezentacije Hrvatske u sportskom penjanju
- o natjecanjima u lednom penjanju
- Kućni red u planinarskom objektu

40 / 50

HRVATSKI PLANINARSKI SAVEZ

Sportsko penjanje

- olimpijski sport u kojem penjač za napredovanje koristi snagu, izdržljivost tijela i poznavanje vještine penjanja

Alpinizam

- kretanje po visokim planinama i zahtjevnim terenima primjenom svih planinarskih i penjačkih vještina
- nije samo penjanje!

- nematerijalna baština čovječanstva - na UNESCO-ovoj listi svjetske baštine

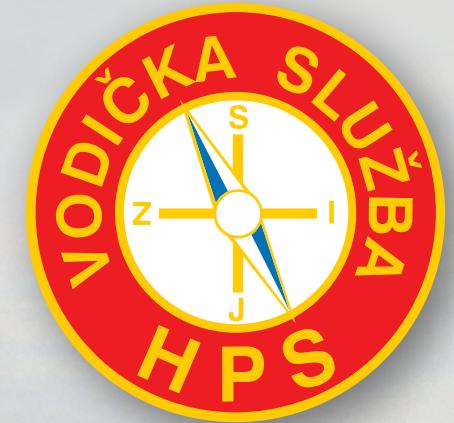
Speleologija

- istraživanje špilja i jama – istodobno u cilju rekreacije i prikupljanja stručno-znanstvenih saznanja

Vodička služba HPS-a

- stručna volonterska služba HPS-a za vođenje planinara u planinama

Planinarska infrastruktura

U Hrvatskoj danas imamo:

- oko **6500 kilometara** obilježenih planinarskih putova
- više od **160** planinarskih objekata

Planinarski objekti:

- **Domovi** – stalno otvoreni (vikendom, u ljetnoj sezoni)
- **Kuće** – zatvoreni ili povremeno otvoreni (potrebna najava)
- **Skloništa** – nezaključani objekti bez opskrbe

Školovanje u HPS-u

Temeljne škole

- **Opća planinarska škola** – sadrži minimalno 15 predavanja i 6 dana izleta
- **Mala planinarska škola** – za djecu
- **Škola sportskog penjanja**

Stručne škole i tečaji

- **Tečaj za markaciste**
- **Tečaji za vodiče** – 7 standarda
- **Alpinističke škole** – ljetne i zimske
- **Škola planinskog skijanja**
- **Speleološka škola**

Školovanje u HPS-u

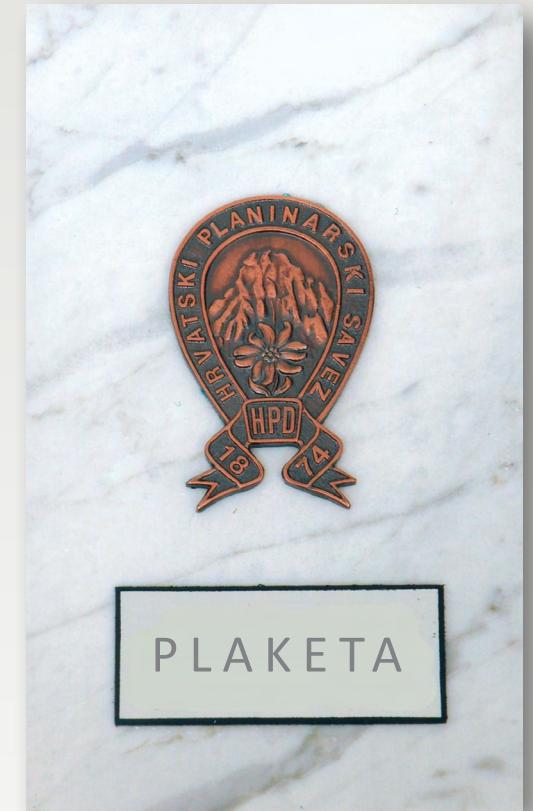
Školovanjem u HPS-u mogu se steći **stručna znanja i vještine** te odgovarajući **stručni nazivi:**

- vodič
- markacist, markacist voditelj
- sportski penjač
- mlađi alpinist pripravnik, stariji alpinist pripravnik, alpinist
- speleolog
- planinski skijaš

Planinarska priznanja

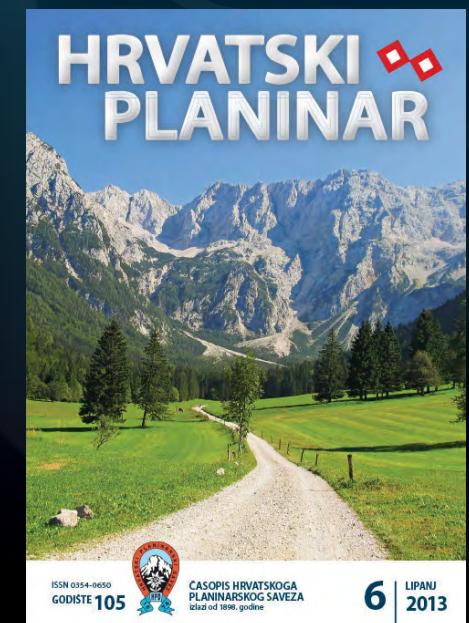
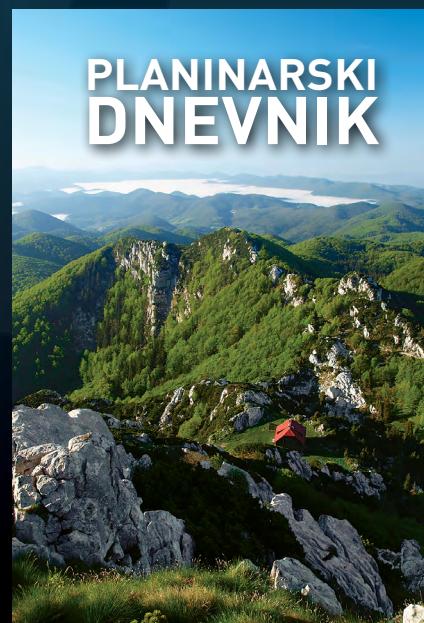
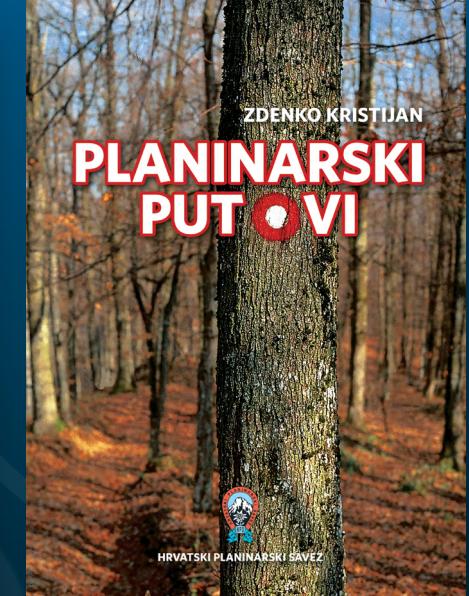
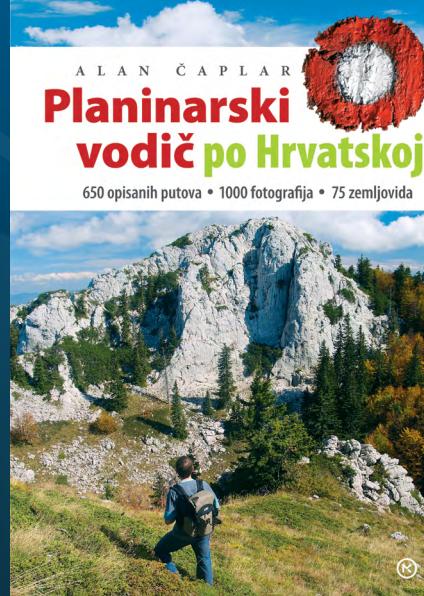
Zaslužnim udrugama i pojedincima HPS dodjeljuje priznanja:

- Brončani znak HPS-a
- Srebrni znak HPS-a
- Zlatni znak HPS-a
- Plaketa HPS-a
- Povelja počasnog člana HPS-a

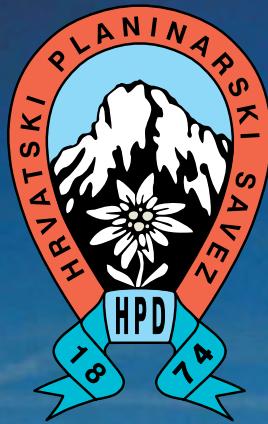

Kriteriji: u Pravilniku Komisije za priznanja HPS-a

Planinarska literatura

Može se nabaviti u Uredu HPS-a ili preko weba www.hps.hr

Hvala na pažnji!

Priredio: Alan Čaplar

© Hrvatski planinarski savez 2020.

Komisija za školovanje · Komisija za vodiče · Komisija za promidžbu i izdavaštvo

**Standardizirana prezentacija usklađena s programom školovanja
izrađena je u projektu Penjanje za sve / Climbing for everybody,
sufinanciranom sredstvima Europske unije kroz program Erasmus+**

Fotografije i ilustracije: Arhiv Hrvatskog planinarskog saveza

Literatura: Alan Čaplar: Planinarski udžbenik, HPS

Za predavače: [Metodički priručnik za planinarsko školovanje](#)

